

**A TÉRBELISÉG TRANSZDISZCIPLINÁRIS
MEGKÖZELÍTÉSEI AZ ÉLŐ MŰVÉSZETI
ÁGAKBAN**

-

A közönség figyelmének felszabadítása felé

TÉZISEK

Somló Dávid

DLA Disszertáció

Magyar Képzőművészeti Egyetem

2024

Témavezetők

Dr. Habil. É. Kiss Piroska DLA (MKE)

Dr. Hajnóczy Csaba DLA (MOME)

1. Egy transzdiszciplináris térbeli művészeti terület körvonalazása

Ez a disszertáció egy kialakulóban lévő transzdiszciplináris művészeti gyakorlatot tár fel, amely a közönség élményeit és a térbeli kompozíciót helyezi a középpontba. A terület körvonalazásával és kontextualizálásával célja, hogy megvilágítsa, hogyan szolgál a térbeliség elsődleges szervezési elvként, és elhelyezze a szerző művészeti gyakorlatát ebben az innovatív tájképben. A tanulmányban vizsgált művek a posztdramatikus színház, a kortárs tánc, a kortárs zene, a hangművészet és a képzőművészet metszéspontjában helyezkednek el, gyakran integrálva a társadalom- és kognitív tudományok perspektíváit. Az e területen dolgozó művészek nyitott kimenetelű élményeket hoznak létre, amelyek szorosan kapcsolódnak a környező társadalmi-térbeli valósághoz, és aktív részvételt igényelnek a közönségtől. Ez a megközelítés jelentős elmozdulást jelent a hagyományos narratív és érzelmi elemektől a közvetlen jelen fenomenológiai, érzékszervi és részvételi aspektusai felé.

2. A térbeli fókusz mint kompozíciós elv

A kutatás középpontjában az a tézis áll, hogy a térbeli fókusz meghatározó kompozíciós szempontként szolgálhat a transzdiszciplináris művekben. Ezek a darabok arra törekednek, hogy kiélesítsék és megváltoztassák a közönség percepcióját a környezetükhöz és a szociális térhez való viszonyukban, túllépve a hagyományos művészeti diszciplínák konvencionális kompozíciós fókuszain és kreatív megközelítésein. A térbeli elrendezést és interakciókat elsődleges kompozíciós elemként pozicionálva ez a megközelítés arra törekszik, hogy lebontsa a művészi szándékokat olyan elemekre, amelyek alapvetően a térbeli dinamika és kölcsönhatás tág értelmezéséhez kötődnek.

3. A térbeli hang performativitása

A szerző munkájának és e kialakulóban lévő terület egyik kulcsfontosságú aspektusa a hang, a tér és az előadóművészetek metszéspontjának feltárása - amit a térbeli hang performativitásának nevezhetünk. Ez a fókusz tükrözi a hang mint kifejezési médium közelmúltbeli emancipációját, amelyben annak relacionális-térbeli dimenziója kiemelkedő szerepet játszik. A kutatás azt javasolja, hogy a fókuszt a hang pusztá azonosításáról annak eredetének és következményeinek megkérdőjelezésére helyezzük át, ami kulcsfontosságú lépés a hangokkal való performativitás megteremtésében.

4. A közönség figyelme és jelenléte

Azzal, hogy a közönség figyelmét és jelenlétét a mű középpontjába helyezik, ezek a művészeti gyakorlatok univerzális, mégis mélyen személyes emberi élményeket igyekeznek felidézni. Ez a megközelítés eltávolodik a kontextuális és szimbolikus tartalmaktól való függéstől, ehelyett arra törekszik, hogy széles körben értelmezhetővé váljon, kortól, iskolázottságtól, tapasztalattól vagy társadalmi helyzettől függetlenül. Ez paradigmaváltást jelent a látványosságok létrehozásától az élmények elősegítése felé, gyakran hétköznapi cselekvéseket, például a sétálást alkalmazva művészeti formaként e szándék megvalósítására.

5. Pedagógiai és elméleti vonatkozások

Mind a transzdiszciplinaritás, mind a térben orientált gyakorlat holisztikus és generalista megközelítést igényel, ami különböző jelenségek komplex kölcsönhatását eredményezi. Ez a kutatás megkísérli bemutatni, hogy a különböző művészeti és tudományágak elemei hogyan olvadnak össze nem hierarchikus és egymástól elválaszthatatlan kompozícióvá az elképzelt élmény szolgálatában. Felismerve a jelentős elemzések és javasolt kompozíciós módszertanok hiányát ezekre a kreatív folyamatokra vonatkozóan, ez a tanulmány hozzá kíván járulni olyan alkotói megközelítések körvonalazásához, amelyek gyakran ellenállnak a határozott kategorizálásnak.

6. Kutatási struktúra és módszertan

A disszertáció négy konceptuális téma köré épül: "A már meglévő előadása", amely a különböző helyek fizikai és szociális terének jellemzőit kiindulópontként vevő műveket vizsgálja; "Beavatkozás a dolgok szokásos menetébe", amely a társadalmi tér dinamikáját manipuláló darabokra összpontosít; "A térbeli viszonyok mint a részvétel magja", amely a közönség bevonásának különböző módjait tárja fel; és "A térbeli hang performativitásának egyedi aspektusai", amely a térbeli hang jellegzetes vonásait tárja fel performatív kontextusban.

Módszertanilag a kutatás interdiszciplináris elméleti keretet alkalmaz, beépítve a különböző művészeti formák, a szociológia, a filozófia, az építészet és a humán geográfia meglátásait. Elemzi a terület kortárs művészeinek munkáját, történelmi példákat is tartalmaz, és részletes esettanulmányokat mutat be a szerző saját gyakorlatából. A közönség véleményét szubjektív beszámolóként építi be, és a hivatkozott művészekkel folytatott beszélgetések térbeli kompozíciós megközelítéseikről tovább gazdagítják a tanulmányt.

7. Jelentőség és hozzájárulás

Ez a kutatás célja, hogy bővítse a térbeli kompozíció megértését a kortárs művészeti gyakorlatokban, összekötve a specializált tudást a szélesebb hozzáférhetőséggel. A gyakorlat és az elmélet korábban össze nem kapcsolt pontjainak összekapcsolásával új perspektívákat kíván nyújtani erre a munkaterületre. Végül soron a tanulmány hozzájárul egy komplex és holisztikus művészeti megközelítés módszertani alapjainak fejlesztéséhez.

E kompozíciós fókuszok, megközelítések és aspektusok megfogalmazásával - elsősorban művészi szempontból, másodsorban elméleti szempontból - ez a kutatás lépést kíván tenni a kreatív törekvések tisztázása felé ebben a kialakulóban lévő transzdiszciplináris, térközpontú művészeti gyakorlatban.